

Winnetou

Karl May

II

REISVERHAAL

Uit het Duits vertaald door
Jet Quadekker

UITGEVERIJ IJZER

Inhoud

Voorwoord	7
Hoofdstuk 1 Als detective	11
Hoofdstuk 2 De Ku Klux Klan	70
Hoofdstuk 3 De grens over	126
Hoofdstuk 4 Door de Mapimi	192
Hoofdstuk 5 Old Firehand	271
Hoofdstuk 6 In de vesting	307
Hoofdstuk 7 De pedlar	369
Nawoord	421

Nauwelijks is het eerste deel van *Winnetou* verschenen, of ik krijg al talrijke vragen van lezers over het verdere verloop van de gebeurtenissen. Het liep allemaal heel anders dan ik destijds dacht.

Na een geforceerde rit bereikten we de monding van de Rio Boxo de Natchitoches, waar we verwachtten een door Winnetou achtergelaten Apache te treffen. Helaas ging die hoop niet in vervulling. Wel vonden we sporen van mensen die daar waren geweest, maar wat voor sporen! Namelijk de lijken van de twee traders die ons hadden ingelicht over het dorp van de Kiowa. Ze waren doodgeschoten, en wel door Santer, zoals ik later van Winnetou hoorde.

Santer's kanotocht was zo vlot verlopen dat hij tegelijk met de handelaars de monding van deze rivier bereikte, hoewel hij later dan zij uit het tentenkamp van Tangua was vertrokken. Hij was gedwongen geweest af te zien van de nuggets* van Winnetou en zat dus zonder middelen. Zijn oog viel op de spullen van de traders en om die te bemachtigen schoot hij de twee nietsvermoedende mannen neer, hoogstwaarschijnlijk vanuit een hinderlaag. Daarna maakte hij zich met hun muilezels uit de voeten. Winnetou las dit af uit de sporen die hij bij zijn aankomst op die plek vond.

De moordenaar had het zich niet gemakkelijk gemaakt, want het transport van zoveel lastdieren over de savanne brengt voor iemand in zijn eentje veel problemen met zich mee. Daar kwam nog bij dat hij tot haast werd gedwongen, omdat hij de achtervolgers achter zich wist.

Ongelukkigerwijs ging het meerdere dagen regenen, waardoor alle sporen werden uitgewist en Winnetou zich niet meer op zijn ogen kon verlaten, maar het moest hebben van het combineren

* Goudkorrels.

van vermoedens. Hoogstwaarschijnlijk had Santer om zijn buit te verkopen een van de dichtstbijzijnde nederzettingen opgezocht, en dus restte de Apache niets anders dan deze plaatsen een voor een te paard te bezoeken.

Pas na een reeks verloren dagen vond hij bij het handelskantoor van Gater het verdwenen spoor terug. Santer was daar geweest, had alles verkocht en zich een goed paard aangeschaft om over de toenmalige Red Riverweg naar het oosten te rijden. Winnetou nam afscheid van al zijn Apachen, die hem nu alleen nog maar voor de voeten konden lopen, zond ze naar huis en zette nu alleen de achtervolging voort. Hij had voldoende goudkorrels bij zich om langere tijd in het oosten te kunnen blijven.

Omdat hij bijgevolg geen aanwijzingen had achtergelaten bij de Natchitoches, wisten wij niet waar hij zich bevond en konden we hem dus niet volgen. We zetten koers naar de Arkansas om via de kortste landweg naar St. Louis te rijden. Het speet me buitengewoon dat ik mijn vriend nu niet kon terugzien, maar daar was nu eenmaal niets aan te doen.

Na een lange reis kwamen we op een avond in St. Louis aan. Natuurlijk zocht ik meteen mijn oude vriend Mr Henry op. Toen ik zijn werkplaats binnenkwam zat hij bij de lamp aan zijn draaibank en had niet in de gaten dat de deur openging.

'Good evening, Mr Henry!' zei ik, alsof ik hem gisteren nog had gezien. *'Is het nieuwe jachtgeweer bijna klaar?'*

Met deze woorden ging ik op het hoekje van de draaibank zitten, zoals ik dat vroeger vaak had gedaan. Hij sprong op, staarde mij een tijdje verwezen aan en schreeuwde bijna van blijdschap: *'U – u bent het? U bent hier? De huisleraar – de – surveyor – de – de verduvelde Old Shatterhand!'* Toen sloeg hij zijn armen om mij heen, trok me naar zich toe en kuste me herhaaldelijk op beide wangen dat het klapte.

'Old Shatterhand! Hoe kent u die naam?' vroeg ik toen hij tot bedaren was gekomen.

'Hoe? Dat vraagt u nog? Er wordt overal over u gepraat, beste kerel! U bent een echte westman geworden! Mr White, de ingenieur van de sectie naast de uwe, was de eerste die het vertelde. Gaf hoog op van u, dat moet ik zeggen. En Winnetou prees u de hemel in.'

‘Hoezo?’

‘Hij heeft me alles verteld – alles!’

‘Wat? Hoe? Was hij dan hier?’

‘Natuurlijk was hij hier – natuurlijk!’

‘Wanneer dan, wanneer?’

‘Drie dagen geleden. U had hem over mij verteld, over mij en de oude berendoder en toen kon hij het niet laten mij op te zoeken. Vertelde wat voor westman u bent geworden. Bizonstier, grizzly, enzovoort, enzovoort! U hebt zelfs de rang van opperhoofd gekregen!’

Op die manier ging het nog een hele tijd door, hoewel ik hem enkele keren probeerde te onderbreken. Hij omhelsde me steeds opnieuw en was enorm trots dat hij het was geweest die mij de weg naar het Wilde Westen had gewezen.

Winnetou was Santer's spoor niet opnieuw kwijtgeraakt en had het in ijltempo naar St. Louis gevolgd, vanwaar het richting New Orleans ging. Zijn haast was de reden dat ik later dan hij in St. Louis was gekomen. Hij had bij Henry de boodschap achtergelaten dat ik hem achterna moest rijden naar New Orleans, als ik daar zin in had, en ik besloot meteen dat te doen.

Natuurlijk moest ik eerst mijn zakelijke verplichtingen nakomen, wat ik de volgende ochtend deed. Ik zat al vroeg met Hawkens, Stone en Parker achter de glazen deur, waarachter men mij destijds had geëxamineerd zonder dat ik het wist. Mijn oude vriend Henry had het niet kunnen laten om mee te gaan. Er was veel te vertellen, mee te delen, uit te leggen, en het bleek dat van alle secties de mijne de interessantste en gevaarlijkste belevenissen had opgetekend. Overigens was ik als enige surveyor overgebleven.

Sam deed zijn best om er voor mij een extra gratificatie uit te slepen, maar tevergeefs; we kregen ons geld meteen, maar geen dollar meer, en eerlijk gezegd leverde ik de tekeningen en notities die ik met zoveel moeite had gemaakt en beschermd, niet zonder ergernis en teleurstelling in. De heren hadden vijf surveyors aangesteld, maar betaalden er maar één en staken het honorarium van de overige vier in hun zak terwijl ze wel het volledige resultaat van onze gezamenlijke arbeid in handen kregen – eigenlijk dus het resultaat van mijn bovenmatige inspanning. Sam stak daarom een

gepeperd betoog af, met als enig resultaat dat hij werd uitgelachen en samen met Dick en Will eruit gebonjourd werd. Ik was er helemaal klaar mee en ging natuurlijk mee. Overigens was het bedrag dat ik had ontvangen voor mijn doen aanzienlijk.

Ik wilde dus Winnetou achterna, die het adres van een hotel in New Orleans voor mij bij Mr Henry had achtergelaten. Uit beleefdheid of ook genegenheid vroeg ik Sam en zijn twee kameraden of ze meewilden, maar zij hadden zich voorgenomen in New Orleans eens behoorlijk uit te rusten en dat kon ik hun niet kwalijk nemen. Ik kocht een nieuwe uitrusting, verwisselde mijn indianenkleding voor een nieuw pak en nam de stoomboot naar het zuiden. De weinige spullen die ik niet wilde meenemen, zoals de zware berendoeder, droeg ik over aan Mr Henry die mij bezwoer dat hij er goed voor zou zorgen. De roodschimmel liet ik natuurlijk ook achter; ik had hem niet meer nodig. We dachten allemaal dat ik maar korte tijd weg zou zijn.

Maar het zou anders lopen. We bevonden ons midden in de Amerikaanse Burgeroorlog, wat ik nog helemaal niet had verteld omdat het geen invloed had gehad op de tot nu toe beschreven gebeurtenissen. Toevallig was juist nu de Mississippi weer voor de scheepvaart vrijgegeven. De beroemde admiraal Farragut had de rivier heroverd voor de noordelijke staten. Desondanks werd de reis van het stoomschip waarop ik mij bevond sterk vertraagd door allerlei ongetwijfeld noodzakelijke maatregelen, en toen ik in New Orleans aankwam en in het hotel naar Winnetou vroeg, kreeg ik te horen dat hij gisteren was vertrokken en voor mij de boodschap had achtergelaten dat hij Santer naar Vicksburg volgde. Vanwege de onzekere situatie raadde hij me af hem te volgen; hij zou me later via Mr Henry in St. Louis laten weten waar hij te vinden zou zijn.

Wat nu? Ik wilde graag een bezoek brengen aan mijn familie in het vaderland, die ondersteuning nodig had; tenslotte beschikte ik over de middelen. Naar St. Louis teruggaan om daar op Winnetou te wachten? Nee. Wie weet of hij überhaupt in staat was om daar terug te komen? Ik informeerde naar een vertrekkend schip. Er was er één, een yankee-schip, dat in de rustige oorlogssituatie van dat moment naar Cuba kon varen, vanwaar ik kon proberen naar

Duitsland of in ieder geval ten minste naar New York te reizen. Ik nam een snel besluit en ging aan boord.

Voorzichtigheidshalve had ik mijn contante geld bij een bank voor een cheque moeten omwisselen, maar welke bankier in New Orleans kon je toen vertrouwen? Daarbij had ik nauwelijks tijd, omdat ik pas vlak voor de afvaart passage had kunnen boeken. Ik had dus al mijn geld op zak.

Om het fatale voorval kort samen te vatten: we werden 's nachts compleet verrast door een orkaan. We hadden weliswaar miezerig, winderig weer gehad maar de tocht was voorspoedig verlopen en 's avonds wees niets op een naderende wervelstorm. Ik ging dus, net als de andere passagiers die ook de kans hadden aangegrepen om uit New Orleans weg te komen, onbezorgd slapen. Na middernacht werd ik wakker van het plotselinge huilen en razen van de storm en sprong uit mijn kooi. Op dat moment kreeg het schip zo'n enorme dreun, dat ik viel en de kajuit, die ik met nog drie anderen deelde, met het hele hebben en houden op mij neerkwam. Wie denkt er op zo'n moment aan geld? Het leven kan in een tel voorbij zijn, en in de dichte duisternis en de totale verwarring kon het lang duren voordat ik mijn jas met de portefeuille zou vinden. Ik ontworstelde me aan de puinhoop en haastte me – nee, tuimelde het dek op, want het schip slingerde en stampte verschrikkelijk.

Buiten zag ik niets, het was pikdonker. De orkaan sloeg me meteen tegen het dek, en er rolde een stortzee over me heen. Ik dacht geschreeuw te horen, maar dat ging verloren in het gehuil van de wervelstorm. Bliksemflitsen zigzagden door de nacht en gaven telkens even zicht op de branding voor ons en het land erachter. Het schip had zich tussen de klippen vast geboord en werd door de sterke golven aan de achterzijde hoog opgetild. Het was verloren en kon elk moment uiteen worden gereten. De sloepen waren weggeslagen. Was er nog redding mogelijk? Alleen door te zwemmen! Een nieuwe bliksemflits verlichtte de mensen op het dek, die zich op allerlei manieren vastklampten om niet door de stortzeeën meegesleurd te worden. Ik was echter van mening dat men zich juist aan zo'n golf zou moeten toevertrouwen.

Daar kwam er een aan, schijnbaar huizenhoog, ondanks de duisternis te herkennen door haar fosforescerende glans. De golf

kwam met zoveel kracht op het schip neer dat het kraakte en ik wist zeker dat het zou breken. Ik had me aan een metalen balk vastgehouden, maar liet nu los. 'Lieve Heer, help en red mij!' Ik had het gevoel dat de golf mij torenhoog optilde om me daarna weer wervelend de diepte in te smijten. Ik gaf me eraan over, want geen enkele inspanning zou van nut zijn geweest, en zo gauw de golf het land bereikte zou ik alles op alles moeten zetten om niet opnieuw terug gesleurd te worden.

Ik bevond mij nog geen halve minuut in het geweld van de woeste zee, maar het scheen me een eeuwigheid toe. Toen slingerde de golf me opnieuw door de lucht, spuwde mij uit en wierp mij in rustiger water te midden van rotspartijen. Nu niet opnieuw meegesleurd worden! Met al mijn kracht bewoog ik mijn armen en benen en begon te zwemmen met meer inspanning dan ooit tevoren.

Toen ik daarnet de uitdrukking 'rustiger water' gebruikte was dat natuurlijk relatief. De stortzee had mij over de branding heen gedragen. Ik vocht nu niet langer tegen huizenhoge golven, maar de storm doorwoelde en doorploegde het water toch wel zo krachtig dat ik als een kurk alle kanten op werd gegooid. Het was een groot geluk dat ik het land had gezien, anders was ik hoogstwaarschijnlijk verloren geweest. Ik wist welke richting ik op moest zwemmen, en hoewel ik in het verschrikkelijke tumult van de elementen maar langzaam opschoot bereikte ik eindelijk de kust, maar nog niet helemaal. De zee was donker en het land ook; ik kon in de dichte duisternis het een niet van het ander onderscheiden, kon dus geen landingsplek zoeken en botste met mijn hoofd hard tegen een klip, alsof iemand mij een klap met een bijl had gegeven. Ik had de tegenwoordigheid van geest mij aan die klip omhoog te werken en verloor het bewustzijn.

Toen ik weer bijkwam was de orkaan nog niet voorbij. Mijn hoofd deed pijn, maar ik lette er niet op. Veel grotere zorgen baarde mij het feit dat ik niet wist waar ik was. Lag ik op het vasteland of op een uit het water stekende rots? Ik mocht mijn plek niet verlaten. Die was glad en vlak en de kracht van de storm kon me wegblazen. Een tijdje later merkte ik dat deze kracht minder werd en toen duurde het, zoals meestal bij dergelijke wervelstormen, niet

lang meer en was de orkaan als met een slag voorbij, de regen ook, en verschenen er sterren aan de hemel.

Bij het licht daarvan kon ik me oriënteren. Ik bevond mij op de kust. Achter mij woedde de branding, voor mij zag ik verscheidene bomen. Ik ging ernaartoe; ze hadden de storm getrotseerd, maar andere waren uit de grond gerukt en omgegooid of over een hele afstand meegevoerd. Toen zag ik een paar lichtjes die bewogen; daar moesten mensen zijn en ik haastte me hen op te zoeken.

Ze stonden bij een paar gebouwen die erg van de storm te lijden hadden gehad; van één was het hele dak eraf gewaaid. Wat waren de mensen verbaasd toen ze mij zagen! Ze staarden me aan alsof ze een spook zagen. De zee maakte nog zoveel lawaai dat men moest schreeuwen om elkaar te verstaan. Het waren vissers. De storm had ons schip naar de eilandengroep Tortugas gedreven, en wel uitgerekend tegen het eiland waarop zich Fort Jefferson bevindt. Daar waren toen krijgsgevangenen van de Confederatie geïnterneerd.

De vissers waren erg vriendelijk en voorzagen mij van schoon ondergoed en de noodzakelijkste kledingstukken, want ik had alleen de kleren aan waarmee je op een zeereis pleegt te slapen. Toen sloegen ze alarm, want het was zaak, aan de kust naar anderen te zoeken die misschien gered waren. Tot aan de ochtend werden er zestien mensen gevonden. Bij drie van hen lukte het ze weer tot leven te wekken, de anderen waren dood. Toen het dag werd zag ik dat de oever met aangespoeld wrakhout was bedekt. Het schip was te pletter geslagen, het voorste deel van de romp zat vast op de klip waarop de orkaan het schip had geworpen.

Ik was dus een schipbreukeling in de meest letterlijke zin, want ik bezat niets, helemaal niets meer; het geld dat zo'n vreugdevol doel had moeten dienen, lag op de bodem van de zee. Natuurlijk betreurde ik dit, maar niet zonder mezelf te troosten. Ikzelf was immers gered, en nog drie van zovelen – een groot geluk!

De commandant van het fort nam ons onder zijn hoede. We kregen wat we nodig hadden en hij zorgde ervoor dat ik per schip naar New York kon gaan. Toen ik daar arriveerde was ik armer dan toen ik de stad voor het eerst had betreden. Ik had niets anders meer dan de moed om opnieuw te beginnen.

Waarom was ik naar New York gegaan en niet naar St. Louis, waar ik kennissen had en in ieder geval op de hulp van de oude Henry kon rekenen? Omdat ik al bij hem in het krijt stond en deze schuld niet graag groter wilde maken. Ja, als ik zeker had geweten Winnetou daar te treffen! Maar dat was helemaal niet het geval. Zijn jacht op Santer kon nog maanden of langer duren; waar had ik hem in die tijd kunnen zoeken? Ik was weliswaar vastbesloten hem weer te vinden, maar dan moest ik naar het westen, naar de pueblo aan de Rio Pecos, en daarvoor moest ik mij eerst zelf kunnen redden. In de huidige situatie, dat wist ik zeker, zou mij dat het beste in New York kunnen lukken.

Mijn veronderstelling was juist en ik had geluk. Ik maakte kennis met de zeer honorabele Mr Josh Tailor, destijds hoofd van een beroemd bureau van privédetectives, en verzocht hem om toelating. Toen hij hoorde wie ik was en wat ik de laatste tijd had ondernomen, wilde hij het met mij proberen, al was ik een Duitser. Hij vond Duitsers namelijk niet erg geschikt voor zijn vak, maar het lukte me toch zijn vertrouwen te winnen door een paar successen te boeken, die ik echter eerder aan het toeval dan aan mijn scherpzinnigheid te danken had gehad. Gaandeweg werd ik beter in het vak, werd hij mij gunstiger gezind en gaf hij mij vooral kansrijke opdrachten die een goede gratificatie beloofden.

Op een dag verzocht hij mij na een werkbespreking naar zijn kantoor te komen, waar een oudere, zorgelijk kijkende heer zat. Hij werd me voorgesteld als de bankier Ohlert die was gekomen om hulp te vragen in een verdrietige privékwesitie die ook voor zijn bank niet zonder risico was.

Hij had één kind, een zoon met de naam William, vijftientig jaar oud en ongehuwd, van wie de zakelijke beslissingen dezelfde kracht van geldigheid hadden als die van zijn vader, die met een Duitse vrouw getrouwd was geweest en zelf van Duitse afstamming was. De zoon, eerder dromerig dan daadkrachtig van aard, had zich meer verdiept in boeken met een wetenschappelijke, literaire en metafysische inhoud dan in het grootboek, en hij hield zich niet alleen voor een belangrijke geleerde maar zelfs voor een dichter. In die overtuiging was hij gesterkt door de publicatie van enkele van zijn gedichten in een van de Duitse kranten in New

York. Op de een of andere manier was hij op het idee gekomen een tragedie te schrijven met als voornaamste held een waanzinnige dichter. Om dit te kunnen doen had hij gemeend dat hij de waanzin moest bestuderen en een flink aantal werken daarover aangeschaft. Dat had tot dramatisch gevolg dat hij zich meer en meer met deze dichter identificeerde en nu dacht dat hij zelf waanzinnig was. Onlangs had zijn vader een arts leren kennen die zogenaamd van plan was een privékliniek voor geesteszieken op te richten. De man beweerde geruime tijd assistent van beroemde psychiaters te zijn geweest en wist de bankier zoveel vertrouwen in te boezemen dat deze hem verzocht kennis te maken met zijn zoon om een positieve invloed op hem uit te oefenen.

Vanaf die dag groeide er een diepe vriendschap tussen de dokter en Ohlert junior, met het totaal onverwachte gevolg dat ze beiden heel plotseling – verdwenen. Pas nu won de bankier inlichtingen in over de arts en kwam hij erachter dat het een van de duizenden kwakzalvers was die in de Verenigde Staten ongestoord hun gang kunnen gaan.

Tailor vroeg hoe deze zogenaamde zenuwarts heette, en toen de naam Gibson en diens woonplaats genoemd werden, bleek dat we met een oude bekende te maken hadden die ik al vanwege een andere kwestie een tijdje scherp in het oog had gehouden. Ik bezat zelfs een foto van hem en toen ik die aan Ohlert liet zien, herkende deze die dubieuze vriend en arts van zijn zoon meteen.

Deze Gibson was een eersteklas oplichter en had een hele tijd in verschillende hoedanigheden in de Verenigde Staten en Mexico rondgezworven. Gisteren was de bankier naar diens kamerverhuurder gegaan en had hij gehoord dat hij zijn rekening had betaald en vervolgens was afgereisd; waarheen wist niemand. De zoon van de bankier had een flink bedrag aan contant geld meegenomen en vandaag was er een telegrafische melding van een bevriend bankhuis in Cincinnati binnengekomen, dat William daar vijfduizend dollar had opgenomen en naar Louisville was vertrokken om daar zijn verloofde af te halen. Dat laatste was natuurlijk een leugen.

Er was alle reden om te veronderstellen dat de arts zijn patiënt had ontvoerd om zichzelf te verrijken. William was persoonlijk bekend bij de belangrijkste financiers van zijn branche en kon zoveel

opnemen als hij wilde. Daarom moesten we de verleider zien aan te houden en de zieke naar huis brengen. Het volbrengen van deze taak werd aan mij toevertrouwd. Ik kreeg de nodige volmachten en instructies, en ook een foto van William Ohlert en nam de stoomboot naar Cincinnati. Omdat Gibson mij kende nam ik ook de rekwisieten mee die ik nodig had, mocht ik in een situatie komen waarin ik mezelf door me te vermommen onherkenbaar moest maken.

In Cincinnati zocht ik de betreffende bankier op en hoorde dat Gibson inderdaad William Ohlert had vergezeld. Van daaruit ging het naar Louisville waar ik erachter kwam dat zij kaartjes naar St. Louis hadden gekocht. Natuurlijk ging ik erachteraan, maar ik vond hun spoor pas terug na lang en ingespannen zoeken. Hierbij schoot mijn oude vriend Mr Henry mij te hulp, want het spreekt vanzelf dat ik hem meteen opzocht. Hij was niet weinig verbaasd mij als detective terug te zien, betreurde oprecht het verlies dat ik door de schipbreuk had geleden, en liet mij bij het afscheid beloven dat ik na het voltooien van deze opdracht mijn baan zou opgeven en naar het Wilde Westen zou gaan. Ik moest daar zijn nieuw uitgevonden repeteergeweer testen, en de berendoder wilde hij ook voor me bewaren.

Ohlert en Gibson waren met een Mississippi-stomer naar New Orleans gevaren waarheen ik hen moest volgen. Ohlert senior had me een lijst gegeven van de firma's waarmee hij in contact stond. In Louisville en St. Louis was ik naar de betreffende firma's gegaan en had gehoord dat William daar was geweest en geld had opgenomen. Hetzelfde had hij ook in New Orleans bij twee zakenrelaties gedaan; ik waarschuwde de andere firma's en vroeg ze mij meteen te waarschuwen als hij nog zou komen.

Dat was alles wat ik te weten was gekomen, en nu begaf ik mij in de branding van de mensenzee op de straten van New Orleans. Het sprak vanzelf dat ik naar de politie was gegaan en ik moest nu afwachten hoeveel succes hun hulp zou hebben. Om niet helemaal niets te doen keek ik in de drukte rond. Misschien zou ik geluk hebben.

New Orleans heeft een uitgesproken zuidelijk karakter, vooral in zijn oudere wijken. Daar vind je groezelige, smalle straten met